

Το αθλητικό σώμα. Η περίπτωση της Σπάρτης και της Αθήνας

Ορθοδοξία / Χριστιανική Ανθρωπολογία

Νικόλαος Γιόφτσιος, Θεολόγος

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Σπάρτης όπου η σωματική άσκηση αποτελούσε το σημαντικότερο στοιχείο στην εκπαίδευση των νέων. Το σπαρτιατικό σύστημα τόνιζε περισσότερο την ισχυροποίηση του σώματος και λιγότερο την καλλιέργεια του πνεύματος. Και οι γυναίκες και οι άντρες στη Σπάρτη γυμνάζονταν καθημερινά για να διατηρούν το σώμα τους εύρωστο και υγιές. Εξασκούνταν σε διάφορους αγώνες όπως ιππασία, κολύμβηση καθώς και σε παιχνίδια με μπάλα. Σε μεγαλύτερες ηλικίες το πρόγραμμα των σωματικών ασκήσεων γινόταν περισσότερο πιο δύσκολο και απαιτητικό. Οι νέοι έπρεπε να εξασκούνται σε αγωνίσματα όπως δρόμος, πάλη, ακόντιο, ρίψη διαφόρων αντικειμένων, παγκράτιο, κυνήγι άγριων ζώων, ιππασία, πυγμαχία και τοξοβολία (Ηράντου, 1990).

Το εκπαιδευτικό σύστημα των νέων της Σπάρτης δέχτηκε επικρίσεις από μεγάλους φιλοσόφους της αρχαιότητας όπως ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης, εξαιτίας της μονομέρειας που το χαρακτήριζε, με τον αποκλειστικό του προσανατολισμό στη σωματική εκγύμναση και την πολεμική προετοιμασία. Χαρακτηριστικό είναι η άποψη του Πλάτωνα ο οποίος θεωρούσε ότι το σώμα είναι «σήμα» της ψυχής, δηλαδή τάφος και φυλακή της και υποστήριζε ότι «Ψυχή εστιν άνθρωπος. Και γαρ σήμα τινές φασίν αυτό είναι της ψυχής ως τεθαμμένης εν τω νυν παρόντι...» (Κρατύλος, 400c).

Παρόλα τα μειονεκτήματα του εκπαιδευτικού συστήματος αγωγής που εφάρμοζαν οι Σπαρτιάτες μέσα από τη κοπιαστική και επίπονη εκπαίδευση των νέων τους, οι ίδιοι φιλόσοφοι παραδέχονταν τη σπουδαία σημασία αυτού του συστήματος φυσικής αγωγής. Η παραδοχή του συστήματος από τους φιλοσόφους οφείλονταν στο η εκγύμναση του σώματος εμφυσούσε στους νέους σπουδαίες αρετές, όπως η πειθαρχία και η ανδρεία (Μουρατίδη, 1990).

Σε αντίθεση με τη Σπάρτη, η αθηναϊκή αγωγή προωθούσε την παράλληλη αρμονική εξέλιξη του σώματος και του πνεύματος. Η γνώση της γραφής, της μουσικής και της γυμναστικής ήταν τα πλέον αναγκαία στοιχεία της αγωγής των νέων της Αθήνας και γι αυτό το κάθε ένα από τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα διδάσκονταν από εξειδικευμένο δάσκαλο (Gardiner, 2014) .

Η εκπαίδευση δεν ήταν υποχρεωτική ούτε δημόσια και απευθυνόταν σ' όλα τα αγόρια των Αθηναίων πολιτών αλλά όχι στα κορίτσια και τους δούλους. Οι γονείς επιθυμούσαν την αρμονική ανάπτυξη των παιδιών τους, δίνοντας έμφαση στη μουσική και τη σωματική καλλιέργεια των νέων. Γι αυτό το λόγο από πολύ νωρίς οι Αθηναίοι έστελναν τα παιδιά τους στον παιδοτρίβη έτσι ώστε να διδαχτούν τις τεχνικές της πάλης και να σκληραγωγήσουν το σώμα τους. Αργότερα οι έφηβοι γυμνάζονταν στα δημόσια γυμναστήρια της πόλης, τα γυμνάσια. Εκεί ασχολούνταν με την πάλη, το παγκράτιο, την πυγμαχία, το δρόμο, το άλμα, τη ρίψη ακοντίου και δίσκου και διάφορες άλλες δραστηριότητες και παιχνίδια. Με τα γράμματα, τη μουσική και τη γυμναστική οι Αθηναίοι επεδίωκαν την καλλιέργεια του πνεύματος και του σώματος, αποβλέποντας σε ένα αρμονικό σύνολο, όπου συνυπήρχαν ένα δυνατό μυαλό μέσα σε ένα δυνατό σώμα (Kyle, 2014).

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](http://bit.ly/2JnAfVG)

<http://bit.ly/2JnAfVG>